

5.2 Få et bud på dine transportomkostninger

Afstand fra lagre til marker – og mellem marker – kan medføre væsentlige omkostninger til transport.

Landskonsulent Michael Højholdt
SEGES
mih@seges.dk

Baggrund

SEGES har lavet et par enkle værktøjer til at vise transportafstande i planteproduktionen og kvantificere konsekvenserne af denne afstand.

Markkort med afstande

Ved at koble oplysninger om bedriftens marker med et traditionelt ruteprogram er det enkelt at beregne nærmeste adgangsvej fra bedriftens lagre (CVR- og CHR-adresser) til den enkelte marks midtpunkt. Der er dog mange landbrug, som har interne markveje og lignende, der kan give kortere transportafstand og spare transporttid.

Omkostning som funktion af afstand fra lagre til mark

Ved at opstille en beregningsmodel, der tager højde for

- afstand mellem lagre og markgruppe
- markgruppens størrelse
- arbejdsopgaver i marken
- transportbehov og lastkapacitet

kan der beregnes et groft overslag over tidsforbrug og omkostninger til transport. En sådan model er generaliserende og baserer sig på nogle diskutabile forudsætninger, men alt andet lige kan modellen bruges til at give et første bud på konsekvensen af transportafstand. Et nøjagtigt bud på konsekvensen fås kun ved egentlige registreringer af medgået tid og omkostninger.

Afstand koster groft sagt mindst 100 kr. pr. km pr. ha pr. år ved dyrkning af salgsafgrøder som korn, raps og frø ved en markstørrelse på 10 ha. Mere ved mindre marker, lidt mindre ved større marker eller sammenhængende arealer.

Det viser en grov beregning på transport af alle varer med 25 km i timen og en transportomkostning inkl. løn til fører på i alt 500 kr. i timen.

Betydningen af afgrødevalg, gylle m.v.

Ovenstående er baseret på dyrkning af korn ved anvendelse af husdyrgødning og nedmuldning af halm. Anvendes gylle og bjærges halmen koster det nærmere 200 kr. pr. km pr. ha pr. år, og dyrkes der afgrøder med større transportbehov som 4 slæt græs, koster transporten i overslag op mod 300 kr. pr. km pr. ha pr. år.

Ejendomme er ikke ens – registrér dit eget forbrug

Data viser en meget stor variation mellem bedrifternes areal, gennemsnitlige afstand fra lagre til markmidte og deres gennemsnitlige markstørrelse. Endnu større variation er der mellem den måde, som den enkelte bedrift løser transporten på. Derfor er et retvisende billede af tidsforbrug og omkostning til transport afhængig af bedriftens afgrødevalg, dyrkningspraksis, valgte transportløsninger, gylleaftaler, levering af mark og så videre.

Mulige indsatsområder

- Afgrødevalg / afgrøder placeres i sammenhængende markgrupper
- Transportkrævende afgrøder placeres tættest på lagre
- Gylleaftaler og gyllebytte
- Tilstræbe at transport foregår i perioder, der ikke kan bruges på markarbejde, ved f.eks. høst, marksprøjtning mv. (så der opnås rettidighed i opgaveløsning)
- Anvende alternative, midlertidige lagre (til f.eks. afgrøder, gylle, vand)
- Ruteoptimering ved transport
- Omlægge transport til større vogne eller lastvogn
- Tilpasning af maskinparken og dyrkningspraksis (flere opgaver i samme maskinsæt/transport)
- Brug af maskinstation
- Forpagtninger
- Handle, fordele eller bytte jord